

LA PAU PER LA LLIBERTAT

Els que neguen universalitat als moviments de reivindicació lingüística no ignoren, és clar, la batalla que per llur idioma lliuren els flamencs. Ni, menys que un altre, ignoren, ací, la nostra batalla. Però, ¿és prou coneguda la lluita empresa d'alguns anys ençà pels noruecs contra la llengua de llurs conquistadors danesos? Cal recordar que des dels segles XVè. i XVIè. la llengua nacional de Noruega ha estat substituïda pel danès fins al punt que en els segles XVIIè. i XVIIIè. els noruecs foren els principals representants de la literatura danesa. Ja en el temps de la Reforma el noruec era oblidat i en el segle XVè. la Bíblia en danès iniciava la literatura noruegodanesa, a la qual els noms contemporanis d'Ibsen, de Bjoernson, de Knut Harnsun, donen universalitat.

En una molt interessant revista francesa, «Nord-Sud», Maurice Bedel exposa els orígens i l'estat d'aquesta lluita, que va néixer durant la guerra i que ha continuat fins avui, aguditzada. Els primers canvis varen ésser dels noms de les ciutats: Cristiania, record execrable d'un conquistador, va es devenir Oslo; Trondhjem, Nidaros; Kristiansund, Fosna. D'ací hom va passar als noms dels objectes. Els vells textos varen ésser consultats, i amb un fervor exemplar hom establia una terminologia completa, en la qual no mancaven els arcaïsmes, com s'ha esdevingut, poc, en el català, o com s'esdevé en l'occità literari. (Remarquem que la substitució de la literatura noruega per la noruegodanesa i la dels parlars occitans pel francès —*oc* per *oïl*— és contemporània. Remarca voluntàriament optimista.)

El pa, la vianda, els arbres, els ocells, varen recobrar llur nom en noruec. I, per als noms moderns sense correspondència en els textos dels segles XVè. i XVIè., els filòlegs noruecs han reeixit enginyosament per mitjà de neologismes a hores d'ara populars.

Al cap d'alguns anys —diu Bedel— Noruega ha recobrat, modernitzada, la seva llengua nacional, que ha esdevingut, poble feliç!, obligatòria en l'ensenyament i oficial en els afers públics. Els clàssics del país que havien escrit llurs obres mestres en noruegodanès han estat traduïts a l'idioma nacional i hi han estat adaptades les comèdies de Holberg, les poesies de Wergerland, els drames d'Ibsen i l'himne noruec. (Puix que, cosa singular, la grandesa de la pàtria noruega ha estat exalçada, durant segles, amb la llengua dels que l'havien vençut.)

Maurice Bedel treu com una conseqüència de la guerra actual de les llengües que Europa no és prou madura per a la pau. Sense compartir la seva malenconia, creiem que la pau en l'ordre de les llengües com en el de les altres manifestacions de l'esperit vindrà per la llibertat.

[*La Publicitat*, 23-III-1930]